

gemaakt, niet met zich brengt dat DNB ook het bestreden besluit niet zou mogen publiceren. Het is vaste rechtspraak dat een bestuursorgaan niet gehouden is een gemaakte fout te (blijven) herhalen. Van strijd met het rechtszekerheidsbeginsel, zoals het pensioenfonds stelt, is dan ook geen sprake.

Alles overwegende, komt de voorzieningenrechter tot het oordeel dat DNB zich terecht op het standpunt heeft gesteld dat niet is gebleken dat openbaarmaking leidt tot een individuele, bijzondere situatie waarbij te verwachten schade voor het pensioenfonds zodanig uitzonderlijk is dat het maatschappelijke belang daarvoor moet wijken.

Witwassen

Deze rubriek wordt verzorgd door mr. J.G. Geertsma en mr. O.S. Pluimer.

De rubriek omvat een overzicht van lezenswaardige jurisprudentie en een update van actualiteiten op het gebied van witwassen, gepubliceerd in de periode van 29 januari 2025 tot en met 2 mei 2025.

Jurisprudentie

Verbergen en verhullen van de vindplaats en van de rechthebbende

HR 18 februari 2025, ECLI:NL:HR:2025:212; Parket bij de Hoge Raad 19 november 2024, ECLI:NL:PHR:2024:1242

Bij arrest van 12 april 2023 is de verdachte in deze zaak door het hof Amsterdam veroordeeld wegens onder andere witwassen, meermalen gepleegd. Voor zover hier van belang heeft het hof bewezenverklaard dat hij van een geldbedrag van € 75.160,- de vindplaats heeft verborgen alsmede heeft verhuld wie de rechthebbende op dat bedrag is. Het geldbedrag is tijdens een doorzoeking in de woning van de verdachte aangetroffen in een holle ruimte onder een traprede. De toegang tot deze ruimte is verkregen door de – niet vastgelijmde – vloerbedekking van de traprede te verwijderen, waarna een luikje zichtbaar is geworden. Het luikje is vastgemaakt met klemmetjes. Daarachter zat de holle ruimte. Het hof oordeelt dat onder deze omstandigheden sprake is van een situatie waarin de verdachte de vindplaats van het geld heeft verborgen en heeft verhuld wie de rechthebbende op het geld is.

Een van de namens de verdachte ingediende cassatiemiddelen komt op tegen dit oordeel. In het middel wordt geklaagd over zowel het oordeel dat “de vindplaats” van het geld is verborgen of verhuld als het oordeel dat is verhuld wie op het geld “de rechthebbende” is.

Voor zover het middel ziet op het verbergen of verhullen van de vindplaats, zoekt A-G Spronken in haar conclusie aansluiting bij een eerdere conclusie van A-G Frielink (ECLI:NL:PHR:2023:153 voor HR 28 maart 2023, ECLI:NL:HR:2023:462; zie voor de bespreking van deze conclusie van A-G Frielink ook

onze eerdere bijdrage aan de actualiteitenrubriek in *TvSO* 2023, nr. 1, p. 72). In deze conclusie heeft A-G Frielink geconcludeerd dat het enkele verstoppen van een voorwerp onvoldoende is om te kunnen spreken van het verbergen of verhullen van de vindplaats. Daarvoor is zijns inziens meer nodig.

In navolging hiervan werpt A-G Spronken in haar conclusie de vraag op waaruit dat meerdere dient te bestaan. Zij signaleert dat de Hoge Raad deze vraag niet heeft behandeld in zijn arrest dat is gevolgd op de conclusie van A-G Frielink. Onder verwijzing naar haar ambtsgenoot concludeert ook A-G Spronken dat het enkele verstoppen van een voorwerp onvoldoende is om van verbergen of verhullen van een voorwerp te kunnen spreken en dat de kern van het verbergen en verhullen erin dient te zijn gelegen dat de vindplaats wordt versluierd “door het geven van een valse voorstelling van zaken”.

Vertaald naar de onderhavige zaak komt het opbergen van een geldbedrag in een verborgen ruimte onder een traprede, afgesloten achter een luikje dat is bedekt door vloerbedekking, in de visie van A-G Spronken op niet meer neer dan het enkel bewaren van een voorwerp op een ongebruikelijke plek. Dat is volgens de A-G onvoldoende om te kwalificeren als verhullen in de zin van artikel 420bis lid 1 onder a Sr. Het oordeel van het hof getuigt volgens haar dan ook van een onjuiste rechtsopvatting. Evenmin vermag A-G Spronken in te zien hoe het verbergen van het geldbedrag in de eigen woning van de verdachte het zicht op de rechthebbende verhult. Daarom dienen in haar visie beide onderdelen van het cassatiemiddel te slagen.

De Hoge Raad oordeelt anders. Hij overweegt dat het luikje met de klemmetjes dat toegang gaf tot de holle ruimte, pas zichtbaar werd na het verwijderen van vloerbedekking op de traprede. Hiermee was de verborgen ruimte volgens de Hoge Raad kennelijk speciaal bedoeld voor het langdurig en heimelijk verbergen van voorwerpen. Nu het (uit misdrijf afkomstige) geldbedrag ook daadwerkelijk in deze ruimte was verborgen is in zijn visie de bewezenverklaring van het hof toereikend gemotiveerd voor wat betreft het verbergen en verhullen van de vindplaats. In navolging hiervan meent de Hoge Raad dat de verdachte geen belang meer heeft bij bespreking van zijn klacht over de bewezenverklaring van het verbergen of verhullen van de rechthebbende. Het cassatiemiddel faalt.

Kwalificatie-uitsluitingsgrond; onmiddellijk uit eigen misdrijf afkomstig?

HR 18 februari 2025, ECLI:NL:HR:2025:215

De verdachte in deze zaak is veroordeeld voor een drietal feiten: i) deelneming aan een criminele organisatie die tot oogmerk heeft het plegen van misdrijven (te weten: (voorbereiding van) handel in verdovende middelen en het witwassen van geld), ii) het

opzettelijk verkopen en afleveren van cocaïne en iii) witwassen bestaande uit het verwerven en voorhanden hebben van een geldbedrag van € 18.700,-, terwijl hij wist dat dit afkomstig was uit enig misdrijf.

Ter terechtzitting in hoger beroep heeft de verdachte verklaard dat hij het tenlastegelegde geldbedrag heeft ontvangen als beloning voor het overdragen van geld. Uit deze verklaring volgt volgens het hof dat de verdachte “uit misdrijf afkomstige – namelijk (...) ten behoeve van de handel in verdovende middelen – geldbedragen van derden in ontvangst heeft genomen en deze vervolgens aan anderen heeft verstrekt”. Het hof overweegt dat deze gelden onmiddellijk afkomstig zijn uit een door de verdachte begaan misdrijf. Indien het verwerven of voorhanden van deze verkregen en nadien aan anderen verstrekte geldbedragen was ten laste gelegd, zou dit niet als (schuld)witwassen kunnen worden gekwalificeerd, aldus het hof. Het hof overweegt dat het ten laste geldbedrag echter het bedrag is dat de verdachte nadien als beloning heeft ontvangen voor “de door hem verrichte criminele werkzaamheden; dit bedrag is dus niet het onmiddellijke resultaat van die werkzaamheden zelf.” Dit dient in de visie van het hof als zelfstandige witwasgedraging te worden gekwalificeerd. Derhalve verwerpt het hof het beroep van de verdediging op de kwalificatie-uitsluitingsgrond voor uit eigen misdrijf afkomstige voorwerpen.

Bij de beoordeling van het tegen dit oordeel gerichte cassatiemiddel, stelt de Hoge Raad onder verwijzing naar zijn eigen rechtspraak voorop dat als het enkele verwerven of voorhanden hebben van een voorwerp dat onmiddellijk afkomstig is uit een door de verdachte zelf begaan misdrijf niet kan hebben bijdragen aan het verbergen of verhullen van de criminele herkomst van het voorwerp, die gedraging niet als (schuld)witwassen kan worden gekwalificeerd (zie bijv. HR 25 maart 2014, ECLI:NL:HR:2014:702). In zo’n geval moet de gedraging van de verdachte gericht zijn op het daadwerkelijk verbergen of verhullen van de criminele herkomst van het door eigen misdrijf verkregen voorwerp. De rechterlijke motivering moet bovendien duidelijkheid verschaffen over welke gedragingen van de verdachte redenevend zijn gevonden voor het oordeel dat de gedragingen (kennelijk) ook waren gericht op het daadwerkelijk verbergen of verhullen van de criminele herkomst van het voorwerp.

De Hoge Raad oordeelt vervolgens dat het oordeel van het hof niet van een onjuiste rechtsopvatting getuigt en toereikend is gemotiveerd. Daartoe acht hij van belang dat het hof heeft vastgesteld dat de verdachte het geldbedrag als beloning heeft ontvangen “voor de door hem in het kader van de criminele organisatie verrichte werkzaamheden, die mede verband hielden met het beheer van contante geldstromen afkomstig uit de handel in verdovende middelen.” Dat de verdachte bij zijn werkzaamheden voor de criminele organisatie ook grote geldbedragen van die organisatie voorhanden heeft gehad, doet daar volgens de Hoge Raad niet aan af. Het verrichten

van die kassierswerkzaamheden brengt in zijn visie namelijk niet mee dat de verdachte zich ook automatisch schuldig maakte aan het witwassen van die beloning die hij voor deze werkzaamheden ontving. Aldus verwerpt de Hoge Raad het cassatieberoep.

Stappenplan bewijs voorwerp afkomstig uit enig misdrijf
Parket bij de Hoge Raad 18 februari 2025, ECLI:NL:PHR:2025:234

Het hof Amsterdam heeft de verdachte in deze zaak onder andere veroordeeld voor het medeplegen van gewoontewitwassen van diverse geldbedragen met een totaal van EUR 24.490,-. Deze geldbedragen zijn volgens de bewezenverklaring overgeboekt als loon voor werkzaamheden in dienstbetrekking, terwijl door de ontvanger van de bedragen geen werkzaamheden zijn verricht en van een dienstbetrekking geen sprake was.

Het hof heeft overwogen dat het doen van salarisbetalingen terwijl daar geen werkzaamheden tegenover staan, een sterke aanwijzing oplevert dat de betalingen een criminele herkomst hebben. Volgens het hof zijn dergelijke betalingen naar hun aard immers verhullingshandelingen. Dit levert in de visie van het hof een vermoeden van witwassen op. De verdachte én de ontvanger van het geld hebben hierover geen verklaring afgelegd. Ter terechtzitting heeft de verdediging gewezen op aanwijzingen in het dossier dat de verdachte geld verdiende met gokken. Het hof oordeelt evenwel dat dit niet geldt als een concrete, min of meer verifieerbare verklaring voor de herkomst van het geld. Ook het bescheiden legale inkomen waarover de verdachte beschikte kan het vermoeden niet ontzenuwen, aangezien niet kan worden vastgesteld dat de tenlastegelegde geldbedragen afkomstig waren van verdachte, aldus het hof.

In cassatie bestrijdt de verdachte het oordeel van het hof, in het bijzonder dat de gewraakte geldbedragen “afkomstig waren uit enig misdrijf”. Tevens bevat het cassatiemiddel een klacht over het niet dan wel onvoldoende responderen op het uitdrukkelijk onderbouwde standpunt van de verdediging dat het doen van salarisbetalingen zonder dat daar werkzaamheden tegenover staan, niet de conclusie kan dragen dat het niet anders kan zijn dat de geldbedragen uit enig misdrijf afkomstig waren.

Bij de beoordeling van het middel gaat A-G Aben nader in op het in witwaszaken gebezigde “stappenplan” voor het bewijs dat een voorwerp afkomstig is uit enig misdrijf. Na de standaardrechtspraak van de Hoge Raad op dit punt uiteen te hebben gezet (met verwijzing naar in het bijzonder HR 18 december 2018, ECLI:NL:HR:2018:2353, NJ 2019/298), signaleert de A-G dat de Hoge Raad zich tot op heden niet heeft uitgesproken over hoe sterk het vermoeden dient te zijn dat een voorwerp uit enig misdrijf afkomstig is. Dit geeft voor de A-G aanleiding om dieper in te

gaan op de betekenis van het begrip “verklaring” en de rol die het ontbreken hiervan speelt in de bewijsconstructie van de criminele herkomst van een voorwerp.

In de visie van de A-G dient een verklaring te worden verlangd voor feiten en omstandigheden die redengevend kunnen zijn voor het bewijs dat een voorwerp afkomstig is uit enig misdrijf, indien uit door het openbaar ministerie aangedragen bewijs feiten en omstandigheden blijken die een vermoeden van witwassen rechtvaardigen. Zo’n verklaring moet zijns inziens bestaan uit de beschrijving van een toedracht of gang van zaken die een *causale* verklaring geeft voor vaststaande feiten en omstandigheden en die – indien waarheidsgetrouw – onverenigbaar is met een bewezenverklaring dat een voorwerp uit misdrijf afkomstig is.

De toedracht dient volgens A-G Aben voorts *plausibel* te zijn. Oftewel, het moet in zijn visie een aanneemelijk scenario betreffen waarin de vaststaande feiten en omstandigheden goed passen en een adequaat alternatief vormen voor het scenario dat ten grondslag ligt aan de tenlastelegging. Bovendien dient het te gaan om een scenario waarvan de verdachte zelf wetenschap heeft, omdat het zijn beweegredenen beschrijft. De enkele suggestie hoe een toedracht zou kunnen zijn verlopen is dus niet voldoende, aldus de A-G.

Alvorens zo’n causale, plausible, uit eigen wetenschap afgelegde verklaring over de herkomst van een voorwerp mag worden verlangd, moet het aangedragen bewijs reeds in ruime mate wijzen in de richting van het scenario dat het voorwerp een criminele herkomst heeft en moeten plausible alternatieve scenario’s zich niet uit zichzelf aandienen. Dit betreffen volgens de A-G communicerende vaten: hoe sterker het vermoeden van schuld, hoe minder waarschijnlijk dat een alternatief scenario aan de orde is.

Concluderend meent de A-G dat het er in witwaszaken om gaat dat de verdachte gelegenheid krijgt om een gerezen vermoeden over de criminele herkomst van een voorwerp te ontzenuwen doordat deze een plausibel (en verifieerbaar) alternatief aanreikt. Dit strekt evenwel niet zo ver dat van de verdachte mag worden verlangd om het alternatieve scenario aanneemelijk te maken, laat staan dit te bewijzen.

Toegepast op onderhavige zaak vindt de A-G dat het oordeel van het hof in stand kan blijven. Daartoe acht hij van belang dat uit bewijs blijkt dat de verdachte een betalingsconstructie heeft opgetuigd waarin zijn partner onder het mom van loonbetalingen voor werkzaamheden over het geld kwam te beschikken, terwijl het hof heeft afgeleid dat het om een verhullende constructie gaat. Voor het opzetten van een dergelijke betalingsconstructie valt naar de mening van de A-G geen goede reden te bedenken indien het om legaal geld zou gaan. Bij het ontbreken van duidelijke en plausible alternatieven heeft het hof in de visie van de A-G mogen oordelen dat het op de weg van de verdachte ligt om opheldering te ver-

schaffen door een alternatief scenario aan te dragen over een legale geldstroom. Zodoende acht de A-G niet onbegrijpelijk dat een vermoeden van witwassen is aangenomen, in navolging waarvan in zijn visie het middel faalt.

Bewijs opzet op niet-legale herkomst voorwerp

HR 8 april 2025, ECLI:NL:HR:2025:539; Parket bij de Hoge Raad 28 januari 2025, ECLI:NL:PHR:2025:107

Het hof ’s-Hertogenbosch heeft de verdachte veroordeeld wegens het medeplegen van witwassen, meermalen gepleegd. Het witwassen bestaat volgens het hof uit het verwerven en voorhanden hebben van een geldbedrag dat zou zijn uitgegeven aan de aankoop en/of bouw van een vakantiewoning in Thailand alsmede van onroerend goed in Nederland, terwijl de verdachte wist dat het geldbedrag en het Nederlandse onroerend goed uit misdrijf afkomstig waren.

Ten aanzien van de vakantiewoning in Thailand heeft het hof overwogen dat twee derde deel is ingebracht door twee medeverdachten, waarvan het witwassen mede aan de verdachte wordt toegerekend omdat volgens het hof sprake is van medeplegen. De medeverdachten zijn tevens veroordeeld voor de handel in hennep. De verdachte heeft verklaard niet te weten waar de twee medeverdachten hun geld vandaan haalden om te kunnen investeren en hij heeft dit ook niet gevraagd.

Tegen het arrest van het hof heeft de verdachte cassatieberoep ingesteld. Door middel van twee afzonderlijke klachten komt de verdachte op tegen de oordelen dat hij opzet c.q. wetenschap had en dat de door de medeverdachten ingebrachte geldbedragen voor de vakantiewoning in Thailand respectievelijk het Nederlandse onroerend goed uit misdrijf afkomstig was.

Bij de beoordeling van de klacht ten aanzien van het opzet op de criminele herkomst van de door de medeverdachten ingebrachte geldbedragen, stelt A-G Spronken voorop dat uit de bewijsconstructie niet blijkt dat de verdachte ten tijde van de ten laste gedragingen wist van de feiten die ten grondslag liggen aan de veroordelingen van die medeverdachten ter zake van hennephandel. De wetenschap van de verdachte dat het geld contant werd meegenomen naar Thailand, is volgens de A-G eveneens ontoereikend (gemotiveerd) om de (daaruit afgeleide) conclusie van het hof te kunnen dragen dat de verdachte wetenschap heeft van de criminele herkomst van de door de medeverdachten ingebrachte geldbedragen. Bij gebrek aan bewijs dat de verdachte anderszins van de criminele herkomst van deze geldbedragen zou hebben geweten, concludeert de A-G dat dit klachtonderdeel slaagt.

Naar de mening van de A-G slaagt ook het klachtonderdeel gericht tegen het oordeel van het hof over het

opzet op de criminele herkomst van het Nederlandse onroerend goed. Over de aanschaf hiervan heeft het hof vastgesteld dat de verdachte de koopsom heeft voldaan via overschrijving van zijn bankrekening. Voorts heeft de verdachte verklaard dat hij het geïnvesteerde bedrag heeft geleend van een van de medeverdachten, dat hij niet wist waar het geld van de medeverdachte vandaan kwam en dat hij evenmin wist waar de medeverdachte dit van betaalde. Daarom heeft de verdachte volgens het hof “zich willens en wetens blootgesteld dan wel ten minste bewust de aanmerkelijke kans aanvaard dat de lening werd verstrekt en vervolgens geïnvesteerd vanuit gelden die van misdrijf afkomstig waren”. Dit oordeel getuigt volgens de A-G van een onjuiste rechtsopvatting en is zonder nadere motivering die ontbreekt, in haar visie niet begrijpelijk.

De Hoge Raad komt ten aanzien van het geldbedrag voor de vakantiewoning in Thailand tot een ander oordeel dan de A-G. De vaststellingen van het hof dat de verdachte wist dat het door zijn medeverdachten ingebrachte geld telkens contant naar Thailand is vervoerd, daar contant is betaald en dat de verdachte naar eigen zeggen niet wist en niet heeft gevraagd waar de medeverdachten hun geld vandaan haalden om te kunnen investeren, acht de Hoge Raad niet onbegrijpelijk. Het oordeel van het hof dat de verdachte bewust de aanmerkelijke kans heeft aanvaard dat het van zijn medeverdachten afkomstige geld van enig misdrijf afkomstig was door onder deze omstandigheden geen navraag te doen naar de (legale) herkomst van het geld, getuigt volgens de Hoge Raad niet van een onjuiste rechtsopvatting en is evenmin onbegrijpelijk. Daarbij acht hij redengevend dat in 's hofs oordeel mede is betrokken dat het ongebruikelijk is om grote geldsommen contant te betalen, zeker als dit contante geld moet worden meegenomen naar het buitenland.

De klacht over de bewezenverklaarde wetenschap ten aanzien van de criminele herkomst van het Nederlandse onroerend goed, slaagt wel. Het oordeel van het hof is in de visie van de Hoge Raad niet zonder meer begrijpelijk nu de verdachte de koopsom heeft voldaan via overschrijving van zijn bankrekening, de verdachte het bedrag heeft geïnvesteerd door dit te lenen van de medeverdachte en hij niet wist waar het geld van medeverdachte vandaan kwam en dit ook niet heeft gevraagd. Een nadere motivering waarom deze vaststellingen niet volstaan voor het bewijs van het opzet geeft de Hoge Raad niet. De zaak is teruggewezen.

Witwassen “soortgelijk feit” ex artikel 36d Sr als bedrog met handelsnamen, merken en modellen in de zin van artikel 337 Sr?

HR 22 april 2025, ECLI:NL:HR:2025:620

In deze zaak heeft het hof Den Haag de verdachte veroordeeld voor het gewoontewitwassen van contante en girale geldbedragen alsmede van het witwassen van twee auto's. Tevens waren diverse namaakhorloges en daarbij toebehorende attributen zoals bewaardozen en horloge-paspoorten inbeslaggenomen. Deze namaakhorloges en attributen heeft

het hof onttrokken aan het verkeer. Daartoe overweegt het dat de voorwerpen kunnen dienen tot het begaan of de voorbereiding van – kort gezegd – bedrog met handelsnamen, merken of modellen ex artikel 337 Sr, terwijl deze voorwerpen van zodanige aard zijn dat het ongecontroleerde bezit ervan in strijd is met de wet en het algemeen belang. In de visie van het hof is artikel 337 Sr zozeer verwant met het bewezenverklaarde witwassen dat van “soortgelijkheid” als bedoeld in artikel 36d Sr kan worden gesproken.

Over dit oordeel en deze motivering wordt in cassatie geklaagd. Bij de beoordeling van het cassatiemiddel stelt de Hoge Raad voorop dat onder soortgelijke feiten in de zin van artikel 36d Sr moeten worden verstaan feiten die gelet op het belang dat de wetgever door de strafbaarstelling ervan heeft willen beschermen, tot dezelfde categorie behoren als de door de verdachte begane feiten dan wel de feiten waarvan hij wordt verdacht. In het licht van dit uitgangspunt getuigt het oordeel dat artikel 337 Sr – dat strekt tot bescherming van fabrikanten, verkopers en kopers tegen namaakproducten – feiten strafbaar stelt die tot dezelfde categorie behoren als (gewoonte)witwassen, volgens de Hoge Raad van een onjuiste rechtsopvatting. Daarbij acht hij van belang dat de strafbaarstellingen in verschillende titels van het Wetboek van Strafrecht zijn opgenomen en de beschermde rechtsgoederen onvoldoende overeenstemmen. De Hoge Raad wijst de zaak terug, opdat de zaak voor wat betreft de inbeslaggenomen voorwerpen opnieuw kan worden behandeld.

Bewijs dat goudbaren afkomstig zijn uit enig misdrijf

Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba 18 november 2024, ECLI:NL:OGHACMB:2024:279 (gepubliceerd: 3 februari 2025)

De betrokkene in deze zaak wordt verdacht van het witwassen van 46 baren goud. Uit de bewijsoverwegingen van het Gemeenschappelijk Hof volgt dat deze goudbaren zonder bijbehorende documenten in Venezuela in ontvangst zijn genomen en zijn uitgevoerd naar Aruba. Deze export heeft zonder exportvergunning plaatsgevonden. Pas in Aruba werd het goud voorzien van (douane)documenten. In strijd met de waarheid is toen op (douane)documenten vermeld dat het goud afkomstig is uit Aruba of Nederland. Het fysieke vervoer van het goud, in totaal 55 kilo, vond plaats zonder zwaarbeveiligd goudtransport, hetgeen in de visie van het hof een aanzienlijk veiligheidsrisico met zich brengt. De afspraken rondom het vervoer van het goud vonden plaats op basis van “vertrouwen” en (dus) niet door middel van schriftelijke overeenkomsten. Bij de transactie is gebruik gemaakt van schijnvennootschappen of lege vennootschappen. Deze omstandigheden leveren in de visie van het Gemeenschappelijk Hof een stevig vermoeden van witwassen op.

In reactie hierop heeft de verdachte verklaard dat een bedrijf de leverancier is van het goud. Ter onderbouwing is een aankoopfactuur van het goud, een uittreksel uit het register van de Venezolaanse belastingdienst, een aanvraag voor een mijnexploitatievergunning en een verkoopovereenkomst overgelegd. Hiermee heeft de verdachte een concrete, min of meer verifieerbare en niet op voorhand hoogst onwaarschijnlijke verklaring gegeven over de herkomst van het goud.

Op grond van nader onderzoek naar aanleiding van de verklaring, kan het volgens het Gemeenschappelijk Hof evenwel toch niet anders zijn dan dat het goud afkomstig is uit enig misdrijf. Daartoe acht het van belang dat de aankoopfactuur die betrekking heeft op het goudtransport van dezelfde datum is als waarop het bedrijf van de leverancier is ingeschreven in het register van de Venezolaanse belastingdienst. Zodoende kan het goud niet afkomstig zijn van deze leverancier en is hiermee juist getracht de herkomst van het goud te verhullen, aldus het Gemeenschappelijk Hof. Zodoende wordt de verdachte veroordeeld voor het verbergen en verhullen van de herkomst van de 46 goudbaren en voor het voorhanden hebben hiervan, terwijl hij wist dat deze uit enig misdrijf afkomstig waren.

Witwasmethodieken

Rb. Amsterdam 21 februari 2025, ECLI:NL:RBAMS:2025:1117

Aan de verdachte is onder andere ten laste gelegd dat hij zich in een periode van ruim acht jaar schuldig zou hebben gemaakt aan het medeplegen van (gewoonte)witwassen van in totaal meer dan € 55,- miljoen contant geld. De uitspraak is in het bijzonder interessant omdat het inzicht geeft in de gebruikte witwasmethodieken. Hierover heeft de verdachte zich uitgelaten tegenover undercoveragenten in een infiltratietraject. Deze hadden aan de verdachte gevraagd of hij hen kon helpen met het omzetten van contant geld in giraal geld en of hij dit kon overboeken naar een rekening in Canada.

Een van de methoden waarover de verdachte zich heeft uitgelaten, betreft die van “business to business”. Hierbij werd in Nederland afgegeven contant geld opgehaald en met geprepareerde busjes (bevattende verborgen ruimten) naar Hongarije en Polen gebracht. Ten aanzien van de witwasroute via Hongarije is het contante geld op lokale bankrekeningen gestort met behulp van een corrupte bankmedewerker. Deze heeft een commissie van het (wit te wasen) geldbedrag ontvangen. Vervolgens is het geld overgemaakt naar Chinese bankrekeningen. Via in China wonende contactpersonen is het geld doorgesluisd naar de bankrekeningen van de (criminele) organisatie.

Een tweede witwasmethodiek betreft die van “cash to cash”, ook wel bekend als het “cash compensatie model”. Hierbij wordt door de ene partij contant geld afgeleverd en vervolgens aan een andere (buitenlandse) partij overhandigd die juist behoefte heeft aan contant geld.

Met name de bovenstaande twee methodieken zijn herkenbaar in het bewijs en in de bewijsoverwegingen van de rechtbank over het witwassen van de ten lastegelegde geldbedragen.

Ook heeft de verdachte tegenover de undercoveragenten verteld de methodiek van Trade Based Money Laundering te hebben gebruikt voor het omzetten van contant geld. Naar eigen zeggen van de verdachte zouden hierbij in Nederland goederen zijn gekocht die populair waren in China, zoals babymelkpoeder. Deze goederen zijn vervolgens verscheept naar China om aldaar te worden verkocht. Met de opbrengst hiervan zijn in China goederen gekocht die in andere landen zoals Colombia populair zijn, bijvoorbeeld generatoren, televisies en huishoudelijke apparaten. Deze goederen zijn op hun beurt weer verscheept naar en verkocht in Colombia.

Voorts zou de verdachte naar eigen zeggen contant geld hebben omgezet naar cryptocurrencies zoals USDT's (Tether).

De rechtbank concludeert dat de verdachte tezamen en in vereniging met anderen in totaal een bedrag van bijna € 40,- miljoen heeft witgewassen en daarvan een gewoonte heeft gemaakt. Tezamen met veroordelingen voor het medeplegen van valsheid in geschrift (meermalen gepleegd), het medeplegen van voorbereidingshandelingen voor de handel en productie van verdovende middelen, het tezamen en vereniging opzettelijk aanwezig hebben van verdovende middelen, het voorhanden hebben van een vuurwapen en van munitie en het (als leider) deelnemen aan een organisatie die tot oogmerk heeft het plegen van misdrijven, legt de rechtbank aan de verdachte een gevangenisstraf op van negen jaar.

Actualiteiten

FATF Annual Report 2023-2024

Op 31 januari 2025 heeft de Financial Action Task Force (FATF) het Annual Report 2023-2024 gepubliceerd. Daarin worden enkele bijdragen van de FATF uitgelicht die het de afgelopen jaren heeft geleverd aan de witwasbestrijding.

In de eerste plaats wordt in het rapport gewezen op de ontwikkeling van de aanscherping van de FATF-standaarden met betrekking tot asset recovery. Hiermee worden effectievere maatregelen voor het bevriezen, confisqueren en terugvorderen van crimineel vermogen beoogd. In de aangescherpte standaarden wordt uitgedrukt dat landen snellere en effectievere methoden moeten ontwikkelen om misdaadwinsten te bevriezen en terug te vorderen. Naast het wegnemen van financiële prikkels voor criminaliteit, bevordert dit ook het herstel van schade aan slachtoffers, zo wordt in het rapport opgetekend. Overheden en instanties zouden snel

ler moeten handelen bij het opsporen en terugvorderen van illegale vermogensbestanddelen. De FATF dringt erop aan dat landen concrete stappen zetten om hun wetgeving en operationele aanpak hierop aan te passen.

Ten tweede wijst de FATF op een aantal opkomende dreigingen die in haar visie vragen om strengere regelgeving en handhaving. Zo wijst de FATF op cyber-criminaliteit als groeiende bedreiging voor het mondiale financiële systeem. In dit kader heeft de FATF eerder, samen met de Egmont Group en INTERPOL, een rapport gepubliceerd over de methoden die worden gebruikt om via cyber-enabled fraude geld wit te wassen, zoals het gebruiken van complexe financiële structuren, cryptovaluta en anonieme transacties. Een ander punt van zorg dat de FATF heeft benoemd zijn burgerschaps- en verblijfsprogramma's (zogenoemde "gouden visa") die criminelen in de visie van de FATF de kans bieden om hun identiteit te verbergen en criminele gelden wit te wassen via vastgoed- en investeringsroutes. In dit kader spoort de FATF landen aan om strengere achtergrondcontroles in te voeren en informatie over aanvragers beter te delen.

Ten derde haalt de FATF de hervorming betreffende de transparantie rondom uiteindelijk belanghebbenden (UBO's) aan. De FATF heeft haar standaarden aangescherpt om te voorkomen dat offshore entiteiten en schijnconstructies worden gebruikt om geld wit te wassen. Mede door deze aanscherping hebben landen UBO-registers moeten opzetten waarin dient te worden vastgelegd wie daadwerkelijke achter een bedrijf of trust zit. Dit moet het moeilijker maken stromannen en anonieme vennootschappen te gebruiken als dekmantel voor witwaspraktijken. Naar aanleiding van deze ontwikkeling moeten financiële instellingen en (juridische) dienstverleners beter verifiëren wie de daadwerkelijke eigenaar is van bedrijven en trusts.

Een vierde, laatste punt dat de FATF in het rapport adresseert, betreft de risico's van virtuele activa en cryptovaluta. Volgens de FATF zou 75% van de onderzochte landen nog niet voldoen aan de basisvereisten voor toezicht op Virtual Asset Service Providers (VASPs). Voorts constateert de FATF dat veel landen hun wet- en regelgeving nog niet hebben aangepast om de risico van cryptotransacties effectief te beheersen. Om de transparantie te verhogen en overheden aan te moedigen hun regelgeving op dit gebied aan te scherpen, heeft de FATF een overzicht gepubliceerd van landen die materiële VASP-activiteiten hebben.

Integriteitstoezicht in beeld 2025 van De Nederlandsche Bank

Op 31 januari 2025 heeft De Nederlandsche Bank (DNB) het rapport 'Integriteitstoezicht in beeld 2025' gepubliceerd. In het rapport geeft DNB instellingen

inzicht in actuele ontwikkelingen, bevindingen uit het toezicht en opkomende risico's. In het kader van het laatste punt worden in het rapport per sector verschillende witwasrisico's toegelicht.

Zo worden in de eerste plaats contant geldgebruik door bedrijven en het risico van het gebruik van het cash compensatie model geadresseerd. Het rapport beschrijft dat in deze witwasmethode crimineel contant geld wordt verkocht aan bedrijven in (met name) arbeidsintensieve sectoren.

Ten tweede wordt een witwasrisico met betrekking tot correspondent bankingesignaleerd. Dit wordt als witwasrisico gezien omdat deze transacties complex en niet-transparant zijn.

Ten derde, tot slot, worden risico's geadresseerd betreffende Trade Based Money Laundering (TBML) en Service Based Money Laundering (SBML). Bij TBML worden reguliere handelsactiviteiten gebruikt om de oorsprong van criminele gelden te maskeren. Bijvoorbeeld door het manipuleren van facturen of het over- of onderwaarden van goederen. SBML richt zich op het gebruik van diensten, zoals juridische of financiële advisering, om illegale vermogensbestanddelen wit te wassen.

Aanvulling Wwft-/Sw-leidraad voor cryptoactivadiensten

Sinds 4 februari 2025 kwalificeren aanbieders van cryptoactivadiensten (*crypto-assets service providers*, afgekort: CASPs) als financiële onderneming in de zin van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme ("Wwft"). Sindsdien valt naleving van de Wwft door CASP's onder het toezicht van de Autoriteit Financiële Markten ("AFM").

Op grond van de Sanctiewet en de Regeling toezicht Sanctiewet 1977 moeten CASPs ook maatregelen treffen op het gebied van de administratieve organisatie en interne controle (AO/IC). Hiermee wordt beoogd te borgen dat zij de bepalingen van de sanctieregelgeving naleven.

Voorts moeten CASPs voldoen aan de AML/CFT-vereisten zoals vastgelegd in de Verordening bij overdrachten van bepaalde cryptoactiva te voegen informatie en tot wijziging van de Vierde anti-witwasrichtlijn, de zogenoemde Transfer of Funds Regulation (afgekort en hierna: "TFR").²⁶ Op grond van de voorschriften in deze verordening dienen CASPs bijvoorbeeld bepaalde transactiegegevens mee te sturen bij iedere afzonderlijke overdracht van cryptoactiva.

Op 2 mei 2025 heeft de AFM een aanvullende bijlage voor CASPs opgesteld. Aanleiding voor de bijlage zijn de TFR en wijzigingen in de Wwft specifiek ten aanzien van CASPs. De bijlage is bedoeld als een aanvullende toelichting op aandachtspunten

26. Verordening (EU) 2023/1113 van het Europees Parlement en de Raad van 31 mei 2023 betreffende bij geldovermakingen en overdrachten van bepaalde cryptoactiva

te voegen informatie en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2015/849.

voor CASPs en als toelichting op de specifieke wettelijke AML/CFT verplichtingen die op CASPs rusten, onder andere op grond van de TFR. De leidraad kunnen de CASPs gebruiken voor het invullen van hun wettelijke verplichtingen op grond van de Wwft en Sanctiewet, onder meer op het gebied van risicobeoordeling, het opstellen van risicobeleid, het uitvoeren van cliëntenonderzoeken, transactiemonitoring, het melden van ongebruikelijke transacties en naleving van de Sanctiewet.

Europol-rapport 'EU Serious and Organised Crime Threat Assessment 2025 (EU SOCTA)'

Op 12 maart 2025 heeft Europol de EU Serious and Organised Crime Threat Assessment 2025 ("EU SOCTA") gepubliceerd. Daarin wordt gesteld dat de georganiseerde criminaliteit een fundamentele transformatie ondergaat. In het rapport wordt gewaarschuwd dat technologie, geopolitiek en digitale infrastructuur samenkomen in een snel evoluerend crimineel ecosysteem.

Op het gebied van witwassen wordt expliciet gewaarschuwd voor misbruik van legale structuren. Criminele netwerken zouden pogen te infiltreren in legitieme bedrijven om geld wit te wassen of om illegale activiteiten te verbergen. Daarbij kan volgens de EU SOCTA worden gedacht aan zogenoemde shell companies die geldstromen (proberen te) maskeren. Branches die gevoelig kunnen zijn voor witwassen betreffen volgens het assessment de horecasector, vastgoed of logistieke bedrijven. Ook de digitalisering van het financiële systeem zorgt voor extra risico's. Online betaalplatformen en cryptovaluta worden dan ook nadrukkelijk geadresseerd in het rapport. Door middel van fenomenen als "cryptoswapping" en "chain hopping" zou worden getracht transacties ontraceerbaar te maken. Virtuele betaalmiddelen en andere virtuele vermogensbestanddelen zouden professionele witwassers in staat stellen om parallelle financiële systemen te creëren die buiten het reguliere toezicht vallen.

BFT notitie cryptovaluta voor accountants, belastingadviseurs en administratiekantoren

Op 17 april 2025 heeft het Bureau Financieel Toezicht (BFT) een notitie cryptovaluta voor accountants, belastingadviseurs en administratiekantoren gepubliceerd.²⁷ Naast een generieke uitleg over wat cryptovaluta is, wie als (geregistreerde) aanbieders van cryptoactivadiensten worden aangemerkt en welke witwasrisico's zich voor kunnen doen bij cryptovaluta, bevat de notitie diverse praktische handvatten. Bijvoorbeeld handvatten die kunnen worden gebruikt bij het vaststellen van de herkomst van het vermogen. In de notitie zijn ook de nodige red flags vermeld die behulpzaam kunnen zijn bij de beoordeling van de vraag of sprake is van een ongebruikelijke transactie. In dit kader worden bijvoorbeeld genoemd wallets die eigendom zijn van buitenlandse rechtspersonen, het gebruik van zogenoemde "pri-

vacy coins", het gebruik van crypto-mixers en de veelvuldige conversie tussen verschillende cryptovaluta.

Aandachtspunten BFT voor Wwft-instellingen met betrekking tot compliance dienstverleners

Het BFT heeft te kennen gegeven regelmatig vragen te ontvangen van Wwft-instellingen over compliance dienstverleners. Compliance dienstverleners zijn bedrijven die organisaties (kunnen) helpen om te voldoen aan wet- en regelgeving, bijvoorbeeld door het aanbieden van softwaresystemen aan Wwft-instellingen ter ondersteuning van het uitvoeren van Wwft-cliëntenonderzoeken.

In reactie op deze vragen heeft het BFT aandachtspunten opgesteld die Wwft-instellingen in acht kunnen c.q. moeten nemen bij het inschakelen van de hulp en diensten van compliance dienstverleners. Deze aandachtspunten betreffen:

- het gebruikmaken van een compliance dienstverlener is geen wettelijke verplichting. Het BFT schrijft daarom geen softwaresystemen van compliance dienstverleners voor. Goedkeuringen over dergelijke softwaresystemen worden door het BFT nooit afgegeven;
- een softwaresysteem van een compliance dienstverlener kan een hulpmiddel zijn om aan Wwft-verplichtingen te voldoen. Het BFT benadrukt dat een Wwft-instelling altijd zelf verantwoordelijk blijft voor het inrichten en uitvoeren van een juist en volledig cliëntenonderzoek;
- een Wwft-instelling kan de verplichting om een cliëntenonderzoek uit te voeren niet volledig uitbesteden aan een compliance dienstverlener. Zo kan monitoring in de zin van artikel 3, lid 2, sub d Wwft (voortdurende controle op de zakelijke relatie en de tijdens de duur van deze relatie verrichte transacties) niet worden uitbesteed. Een compliance dienstverlener heeft bijvoorbeeld geen zicht op de administratie en de verrichte transacties van cliënten van de Wwft-instellingen;
- als een Wwft-instelling gebruik maakt van een compliance dienstverlener adviseert het BFT Wwft-instellingen om:
 - alert te zijn op beperkingen in de softwaresystemen;
 - na te gaan welke zoektermen en databases de compliance dienstverlener gebruikt en raadpleegt;
 - na te gaan welke criteria worden gebruikt bij de zoekfunctie. Dit om te beoordelen of alle noodzakelijke onderdelen voor het cliëntenonderzoek worden geraakt (denk bijvoorbeeld aan de informatie over UBO's en PEP's bij buitenlandse structuren);
- indien de uitbesteding van een deel van het cliëntenonderzoek aan een compliance dienstverlener een structureel karakter heeft, moet de instelling de opdracht schriftelijk vastleggen.

27. <https://www.bureaufn.nl/wp-content/uploads/2025/04/Notitie-cryptovaluta-2.0.pdf> (laatstelijk geraadpleegd op 7 mei 2025).